

owocnej dyskusji, a także niezbędnych postanowień. Przyjmę to z prawdziwą wdzięcznością, widząc w tym znak, że Słowo Boże jest nie tylko źródłem, normą i perspektywą tego, co nazywamy ekumenią, lecz czymś więcej, prawdziwym „chlebem narodów” i znakiem wspólnego świadectwa przed światem oraz jedności w Jezusie Chrystusie.

Warszawa

BARBARA ENHOLC-NARZYŃSKA

S P R A W O Z D A N I A I W I A D O M O Ś C I

Ks. Jerzy Chmiel

GRZECH I WYZWOLENIE OD GRZECHU W NOWYM TESTAMENCIE (SPOTKANIE W STRASBURGU 1995)

Stowarzyszenie Katolickich Egzegetów Nowego Testamentu z obszaru języka niemieckiego (Arbeitsgemeinschaft der Deutschsprachigen Katholischen Neutestamentler) urządziło w Strasburgu w dniach 3. — 7. kwietnia 1995 r. spotkanie na temat: Grzech i wyzwolenie od grzechu w Nowym Testamencie (Sünde und Befreiung von der Sünde im NT). Spotkania takie odbywają się co dwa lata w różnych krajach lub regionach niemieckojęzycznych. Tegoroczny wybór Strasburga na miejsce spotkania był symboliczny. Strasburg to druga obok Brukseli stolica jednoczącej się Europy, gdzie jest Parlament europejski, Rada Europy i wiele innych agend europejskich. Wiązało się to również z 50. rocznicą zakończenia II wojny światowej — świadomości tej wojny ciąży jakoś w sumieniu egzegetów z obszaru języka niemieckiego, jak to zaznaczył Hubert Frankmölle, pełniący obowiązki przewodniczącego zjazdu, w swoim przemówieniu inauguracyjnym. Wreszcie był to 20. z kolei zjazd tego stowarzyszenia. Pierwszy bowiem odbył się 40 lat temu koło Tübingen, na zaproszenie B. Schwanka OSB z Beuron, a organizatorami jego byli H. Schürmann, R. Schnackenburg i nieżyjący już K. H. Schelkle — wielkie nazwiska niemieckiej egzegezy. Właśnie sam Schürmann — senior niemieckich egzegetów — przypomniał te fakty w swej homilii-medytacji na inauguracyjnej Eucharystii.

Stowarzyszenie liczy obecnie 112 członków, na strasburskim spotkaniu było obecnych ok. 60 osób wraz z zaproszonymi gośćmi z Polski, Czech i Sarajewa (tymczasowo na wyspie chorwackiej Bol o Brač). Spotkanie miało miejsce w uroczym Centre Culturel St-Thomas, położonym w są-

siedztwie europejskich urzędów, ale zachowującym charakter podmiejskiego kompleksu wypoczynkowego.

W pierwszym dniu obrad wygłoszone zostały trzy referaty. H. J. Klauck (Würzburg) mówił nt. „Metaforyka i hermeneutyka wypowiedzi NT o grzechu i wyzwoleniu”. Był to metodyczny i erudycyjny przegląd teorii metafory, paradygmatów medycznych, socjologicznych, prawno-finansowych z kręgu kultury i religii śródziemnomorskich, aby dojść do typologii tekstów S. i NT.

J. Maier, znany judaista, przedstawił problematykę grzechu i wyzwolenia w judaizmie. Poruszył takie problemy, jak: grzech kosmiczny z Qumran, kosmologiczne symbole kultu, demonologizacja historii, stanowisko judaizmu hellenistycznego, literatura rabinistyczna.

Znany historyk współczesnej sztuki religijnej, F. Mennekes SJ, przy pomocy odpowiednich przeźroczy, mówił o grzechu, winie i wyzwoleniu we współczesnej sztuce. Sztuka współczesna jest bardzo wrażliwa na problematykę zła, grzechu, przemyco i potrzeby wyrwania się z tego. (Szkoda, że tak wybitny znawca zjawisk współczesnej sztuki ogranicza się tylko do przykładów zachodnich, akurat „w tym temacie” miałyby wiele ciekawych i symptomatycznych przykładów ze wschodniej części Europy).

Drugi dzień spotkania został zdominowany przez referat H. Merkleina (Bonn) pt. „Paweł a grzech”. Grzech jest przekroczeniem Prawa — Paweł doszedł do antropologii grzechu na podstawie doświadczenia. Hermeneutyka wyzwolenia od zła u Pawła opiera się na ofierze krzyżowej Jezusa.

J. Werbeck (Münster) w trzecim dniu mówił na temat: „Biblijna nauka o grzechu i wyzwoleniu a doświadczenie współczesnego człowieka”. Teolog z Monasteru nakreślił szeroką panoramę socjokulturową odbioru zła i ewolucji tego odbioru. Relatywizm i konsumpcjonizm prowadzą do lekceważenia grzechu: we współczesnym społeczeństwie liczy się „wydajność produkcyjna” — i to jest tragizm demokracji. Wzorem Izraela biblijnego potrzebna jest dziś wrażliwość na prześladowanych, pokrzywdzonych, wyzyskiwanych, uciskanych.

Nie mniej cenne były dyskusje po referatach, kiedy precyzowano pewne sformułowania i poglądy i poszerzano optykę poruszanych spraw.

Oprócz wykładów plenarnych były spotkania w grupach seminaryjnych. Były ich trzy (planowano cztery, ale z powodu choroby jednego z prowadzących jedno seminarium nie odbyło się). I tak: 1. Grzech i odpuszczenie grzechów w tradycji Jezusa (P. Fiedler, Fryburg Br.), 2. Wyzwolenie od grzechu według Ewangelii Janowej (M. Hasitschka, Innsbruck), 3. Hermeneutyka grzechu i wyzwolenia w kontekście Ameryki Łacińskiej (Th. Schmeller, Drezno). Piszący te słowa mógł wziąć udział tylko w jednym seminarium: seminarium n. 2 pracowało nad następującymi tekstami czwartej Ewangelii: J 1,29—34 jako kompendium świadectwa chrzcielnego w kontekście J 1,19—51; tematyka wyzwolenia od grzechu w działalności publicznej Jezusa (święto namiotów i uzdrowienie ślepego od urodzenia); grzech i uwolnienie od grzechu w mowach Jezusa do uczniów: mowa pożegnalna i postanie wielkanocne.

Nie sposób nie wspominać o pozamerytorycznych aspektach strasburskiego spotkania. Strasburg jest miastem ciekawych rozwiązań architektonicznych, zarówno dawnych, jak i współczesnych. Wspaniała katedra wytrzymuje bez uszczerbku wszelką konkurencję z nowo powstałymi budynkami parlamentu i innych urzędów Europy. Jest to miasto dwujęzyczne i dwukonfesyjne, o bogatej tradycji kulturowej, społecznej i religijnej. Nie zapominajmy o całej duchowości reńskiej. Na uniwersytecie obok wydziału teologii katolickiej jest wydział teologii protestanckiej. Uczestnicy biblijnego Tagung mieli możliwość spotkania się z przedstawicielami

środowiska protestanckiego — a zatem nie zabrakło i akcentu ekumenicznego. Jest to miasto Alberta Schweitzera, o który został również wygłoszony ciekawy referat biograficzny: Schweitzer w Strasburgu. Znalazł się czas na wysłuchanie specjalnego koncertu na organach Silbermanna, na których grał sam Mozart podczas swojego pobytu w Strasburgu. Do znaczących akcentów strasburskiego spotkania należała wizyta u biskupa miasta, abpa C. A. Branda, który w swej rezydencji czekał na spóźniających się gości, a następnie ich rewizytował przewodnicząc końcowej koncelebracji eucharystycznej.

Spotkanie egzegetów w Strasburgu oprócz swoich korzyści naukowych miało również znaczenie symbolu. W dążeniu do zjednoczonej Europy ważną rzeczą jest stworzenie świadomości europejskiej *universalitatis*, czyli tego całego systemu wartości, które są dlatego europejskie, że są i biblijne, i chrześcijańskie. Bibliści mają ważne zadanie, które dokument Papieskiej Komisji Biblijnej o interpretacji Biblii w Kościele określa jako aktualizację tekstu biblijnego. Dzięki takiej aktualizacji Biblia może ukazać w nowym świetle takie wartości, o których się dzisiaj powszechnie mówi, a zwłaszcza w Parlamencie Europejskim i Radzie Europy: prawa człowieka, obrona życia ludzkiego, ochrona przyrody i troska o powszechny pokój.

Kraków

KS. JERZY CHMIEL

Maria Kantor

VII SPOTKANIE STOWARZYSZENIA KOORDYNATORÓW KATOLICKICH SZKÓŁ EWANGELIZACJI (KRAKÓW 1995)

Wezwanie Jezusa Chrystusa do głoszenia Dobrej Nowiny jest szczególnie aktualne w obliczu zbliżającego się Jubileuszu 2000 lat od narodzin Zbawiciela. Znaczenie i praktyczna realizacja tego wyzwania były tematem konferencji, świadectw i dzielenia się uczestników kolejnego spotkania koordynatorów katolickich szkół ewangelizacji, które po raz pierwszy miało miejsce w Europie Wschodniej w dniach 3—7 maja 1995 r. w seminarium XX Zmartwychwstańców w Krakowie. Spotkanie zgromadziło 65 delegatów z 35 szkół i centrum ewangelizacyjnych z 17 krajów Europy.

Tematem pierwszego dnia były dwa ostatnie dokumenty Jana Pawła II: *Tertio millennio* i *Evangelium vitae*. O. Manuel Casanova, SI, dyrektor Biura Ewangelizacja 2000 w Rzymie, przedstawił list apostolski papieża, który wyznacza drogę przygotowania Jubileuszu Roku 2000. Celem pierwszej fazy przygotowań (lata 1994—96) będzie głębsze uświadomienie chrześcijanom wartości i znaczenia Jubileuszu Roku 2000, który jako czas łaski ma być modlitwą uwielbienia i dziękczynienia za dar Wcielenia i Odkupienia dokonanego przez Syna Bożego. „Jubileusz powinien utwierdzić w dzisiejszych chrześcijanach wiarę w Boga, który objawił się w Chrystusie, umocnić nadzieję, wyrażającą się w oczekiwaniu na życie wieczne, ożywić miłość, czynnie służącą braciom” (*Tertio millennio adveniente*, 31).